

MARGARET ATWOOD

KIPEÄSTI

RUNOJA

Suomentanut Hilikka Pekkanen

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

Englanninkielinen alkuteos
Dearly

Copyright © 2020 by O.W. Toad Ltd.
Suomenkielinen laitos © Kustannusosakeyhtiö Otava 2023

ISBN 978-951-1-42618-9

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2023

Hyvät lukijat,

kävin äskettäin läpi lipaston laatikkoa, jossa oli vanhoja kirjoituksiani teini- ja opiskeluvuosilta. Kirjoittelin siihen aikaan herkeämättä: kertomuksia, esseitä ja näytelmiä. Ja myös runoja: kokonaisia, kesken jääneitä ja puolivalmiita. Useimmat olivat aika huonoja, mutta niitä oli paljon. Joitakin niistä olin toiveikkaasti lähettänyt aikakauslehtiin ja pannut lähetyksen mukaan asianmukaisesti postimerkillä varustetun palautuskuoren, jossa ne – useimmiten – palautettiin. Runot käsittelivät eri aiheita: pioneja, Unkarin vuoden 1956 kansannousua, talvea, katkottuja kauloja. Kaikkea tavanomaista.

Runot oli kirjoitettu musteella, lyijykynällä, kuulakärkikynällä – millä tahansa, mitä käteen milloinkin sattui – monenlaisille papereille: viivoitetuille, tyhjille, valkoisille, keltaisille, sinisille – mille vain mitä eteen taaskin osui. Kun katson tämän kokoelman runoja, huomaan, etteivät menetelmäni ole muuttuneet. Käytän sanaa ”menetelmä” sanan väljässä merkityksessä, sillä minulla ei ole koskaan ollut minkäänlaista menetelmää. En ole käynyt kursseja, joilla minulle olisi opetettu menetelmiä. Viisikymmentäluvun lopun Kanadassa ei ollut tarjolla sellaisia kursseja.

Runokirjojen julkaisemisen välissä olen antanut käsin kirjoitettujen runojen kerääntyä kirjoituspöydän laatikkoon. Sitten olen parannellut joitakin niistä, kirjoittanut ne koneella omalla nelisormijärjestelmälläni, korjailut ja kirjoittanut taas uudelleen koneella puhtaaksi. Välillä olen asetellut koneella kirjoitetut runot lattialle – samaan tapaan kuin Jo tekee elokuvassa

Pikku naisia – ja järjestänyt ne uudelleen, lisäilty, poistanut ja pohdiskellut.

Niin tapahtui myös tämän teoksen runoille. Ne on kirjoitettu käsin, pantu kirjoituspöydän laatikkoon, kirjoitettu uudelleen koneella ja korjailtu. Nämä runot ovat syntyneet vuosien 2008 ja 2019 välillä. Näiden yhdentoista vuoden aikana maailman näkymät synkkenivät, ja minä vanhenin. Moni läheinen ihminen kuoli.

Runous käsittelee ihmiselämän ydinkysymyksiä: elämää, kuolemaa, uudistumista, muutosta. Se pohtii sitä, mikä on reilua ja mikä ei, epäoikeudenmukaisuutta ja joskus myös oikeudenmukaisuutta. Maailman koko kirjoa. Säätä. Aikaa. Surua. Iloa.

Ja lintuja. Näissä runoissa on tavanomaista enemmän lintuja. Toivon, että seuraavassa runokirjassa on vieläkin enemmän lintuja, jos sellainen vielä ilmestyy, ja toivon lisää lintuja koko maailmaan.

Toivokaamme kaikki.

Margaret Atwood

Graemelle, in absentia

SISÄLLYS

I

- 15 Myöhästyneet runot
- 16 Kummituskissa
- 17 Suola
- 18 Passit
- 19 Lumimyrsky
- 21 Kookospähkinä
- 22 Matkamuiستot
- 24 Peltinainen hierottavana
- 26 Jos ei olisi tyhjyyttä

II

- 31 Terveysopin tunti (1953)
 - 32 Laatuksuva
 - 33 Prinsessanvaatteet
 - 36 Kaskaat
 - 37 Etanaseksiä kahta kautta
 - 39 Kaikkien muiden seksielämä
 - 41 Petos
 - 42 Frida Kahlo, San Miguel, tuhakeskiviikko
 - 44 Kassandra harkitsee lahjasta kieltäytymistä
 - 45 Varjo
 - 46 Lauluja murhatuille sisarille
 - 1. Tyhjä tuoli
 - 2. Lumous
 - 3. Viha
 - 4. Uni
 - 5. Lintusielu
 - 6. Menetettyjä
 - 7. Raivo
- Kooda: Laulu

- 54 Rakkaat
56 Skyyttien esiinkaivuu

III

- 61 Syyskuun sienet
63 Kurpitsankaiverrus
64 Drooni tutkii raunioita
66 Liekeissä
68 Päivitys ihmissusista
70 Zombi
72 Avaruusoliot tulevat
76 Seireeni pohdiskelee hautoessaan
78 Hämähäkin nimikirjoituksia
80 Käännöskonferenssissa

IV

- 85 Kävelyllä hullun miehen metsässä
87 Sulka
89 Valo tappaa
90 Lintupelko
91 Lyhyitä mietteitä susista
93 Kattauksia
94 Improvisaatio Yeatsin runon ensimmäisestä säkeestä
96 ”Arktisen alueen sydän”
99 Plastiseenisarja
1. Kiven kaltainen esine hiekkarannalla
 2. Turhia toiveita
 3. Lehvästöä
 4. Midwaysaarten albatrossi
 5. Toimittajan huomautuksia

- 6. Velhon oppipoika
 - 7. Valaat
 - 8. Pikku robotti
 - 9. Valoisa puoli
- 111 Sateen jäljillä
- 113 Voi lapset
- 114 Jumalten hämärä
- 116 Tämä vuono muistuttaa järveä

V

- 119 Jonakin päivänä
- 121 Murheellisia käyttöesineitä
- 122 Talvilomia
- 124 Vasen, vasen
- 126 Herra Leijonamieli
- 127 Näkymätön mies
- 128 Hopeakengät
- 130 Sisällä
- 131 Nollaviiva
- 133 Lumouksesta vapautunut ruumis
- 134 Hartaasti
- 137 Karhunvatukoita
-
- 139 Jälkisanat

